

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.

Fiókiadóhivatalok: Zomborban: Gombos E. Berta dohánytözsdejében. Ujvidéken: Schaffer Péter könyvkereskedésében. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson: Rosenberg A. cégnél.

Lapvezér:

LATINOVITS PÁL.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.

Tanítóknak, aljegyzőknek, írnokoknak, földműveseknek és szerényebb javadalmazásu hivatalnokoknak évi 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

Az előfizetés megújítására

kérjük ama tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt.

A lapdíjak „Bácsmege” kiadóhivatala Budapest, Teréz-körút 2. küldendő.

A gerinctelenek és vezérek.

Rettenetes lőtás-futás a függetlenségi párton. A pártkörben az emberek egymás tetején rohannak a telefonhoz. Tudakolódznak. A kis könyvatosnak rettenetes sok a dolga egyszerre s a telefonos kisasszony áldja a politikai helyzet ilyen összekuszálását.

Mi történt?

Feri nyilatkozott!

Melyik Feri?

Hát Kossuth Feri!

Kinyilatkoztatta, hogy ő nem hive az általános választói jognak.

Ő nem akarja, hogy az asszonyok is, leányok is, a gyerekek is szavazzanak. Eddig rendbe volna. Ezt ő nem akarja; ezt mi sem akarjuk! Csak most megint az a baj, hogy nem ő akarja az »egyenlőt« és nem ő akarja a »fitkosat« sem. Ez pedig már nagyon nagy baj, mert ezt akarja az országos függetlenségi és 48-as párt, amelynek ő az elnöke s ezt akarják nagyon sokan. Hát hogy lehet akkor, hogy ezt nem akarja Kossuth Ferenc? A függetlenségi

párton folytatják a rohanást; s a telefonos kisasszonynak még több a dolga; a telefon csüngettyűjét még jobban rángatják, de legjobban rángatják a kis könyvatos szerkesztőjét. Minek teszted ki az újságba? Miért nem kérdezel meg bennünket előbb? Tőlünk kell megtudnod, hogy mit nyilatkozik a vezér? Ha még ennyire sem vagy benne a politikában akkor légy inkább pártvezér, mint újságíró. Ilyen és ehhez hasonló tonusban és szellemben folyik az élet a függetlenségi párton.

Nincs a pártnak egyetlen egy embere, ki minden kérdézősködés nélkül rá merné mondani, hogy ez nem igaz, ilyen nyilatkozat »Kossuth szájába adása« hitvány rágalom. Bezzeg tudják máskor kürtölni s puffogatni a »hitvány rágalom« s más ehhez hasonló szép kifejezéseket; de akkor amidőn az erélyes, a határozott fellépés még a gorombaságot is meg tudná magyarázni, akkor tanácstalanul állnak s bambán egymásra bámulva kérdőjellel görbölnek. De miért? Mert mindegyik azon gondolkodik, hátha igaz? Hátha Kossuth csakugyan tett ilyesfajta nyilatkozatot.

Egyik sem bizik a vezérben. Egyik sem gondolja a másikat elég radikális függetlenséginek. Egyik sem hisz a másik szándékában. Mindegyik tudja azonban a másiktól, hogy csak a saját érdekeit istápolják függetlenül, s ez az ő 48-as politikájuk. Ez ma a függetlenségi párt! Bizonytalanság, handabandázás, tanácstalanság még soha egy párton sem vett annyira erőt, mint ezen a saját zsirjába fuló hatalmas (csak számszerint) függetlenségi párton.

Itt van a bankkérdés!

A függetlenségi párt egyik sarkalatos programpontja. Csendben, háborítatlan tiszta időben mindegyik lelkes hive a banknak. Hisz már a neve is magában hordja azt, hogy ő bankpárti, mert ellenesetben tartózatna mingen párthoz csak a függetlenségihez nem. S akkor midőn rákerül a sor, akkor mindegyik huzódzkodik. A vezér nem nyilatkozik tisztán s a hivei, akik (valami célból) nagyon hangoztatják a bank szükségességét, azok kénytelenek ivet köröztetni aláírás végett. Mert új megerősítésre van szükségük, hogy az elv kleptomániában szenvedő vezér ezt az alapkövet is el ne lopja. Élénken bizonyítják evvel a saját bizonytalanságukat s dezavualják saját vezérüket. Ez történik az egyik pillanatban. A másikban már dicsőítik a vezért, bizalmat szavaznak, biztosítják tántoríthatlan ragaszkodásukról s kijelentik, hogy minden ellene irányuló mozgalom — nem ellene irányul. S a vezér ekkor 24 óráig nyugodt s a könyvatosok világnak kürtülik a pártegységet. A dezavualás megtörtént, a vezér ellen Holló, gróf Teleki és Justh folytonosan és tüntetőleg küzdenek, s mikor a cselekvés terére kellene lépni — akkor megszavaznak egy bizalmi nyilatkozatot a vezérnek.

Ezért nem hiszünk azután ezeknek az oroszán bőrbé bujt — nyulaknak. Ezért nem hiszünk ma a 48-as párt egyetlen emberének sem, mert elvtagadók, a gerinctelenek diszpeldányait (Ugron, Barabás és társai) sehol ilyen virágzásban nem láttuk. Lányi és Kristoffy e tekintetben sokkal különb emberek voltak náluk. Azok legálább állandó egy nézetten voltak. Dara-

Bács-Bodrogvármegye monografiája.

A megye őskora. — A megye története,

— Eredeti tárca. —

(10)

A monografia kötete 140 oldallal terjedelmesebb az elsőnél, vagyis 620 oldalt tartalmaz. Fejezetei ezek: 1. Bács-Bodrogvármegye őskora — írta Gubicza Kálmán. 2. Bács-Bodrogvármegye története — írta dr. Reiszig Ede. 3. A legújabb kor — írta Möriz Zsigmond. 4. A rom. kath. és a bácsi érsekség — írta dr. Winkler Pál. 5. A református egyház — írta Kozma László. 6. Az ágostai h. ev. egyház — írta Bierbrunner Gusztáv. 7. A gör. kel. egyház — írta Hadzsits Antal. 8. Közoktatásügy — írta Argay Bálint. 9. Vízszabályozás — írta Heintz Albert. 10. Mezőgazdaság és állattenyésztés — írta Szobonya Bertalan. Kiegészítette Günther Ferenc. 11. Bács-Bodrogvármegye erdőgazdasága — írta Kallivoda Andor. 12. Vadászat — írta Bársony István. 13. Ipar, kereskedelem, hitelügy, közlekedés — írta Haraszthy Lajos. 14. Irodalom, tudomány, művészet — a bevezető részt írták dr. Pataj Sándor és Gresics János. Az életrajzokat összeállította a szerkesztőség, kiegészítették Dömötör Pál és Vértési Károly. 15. A vármegye nemes családai — írta dr. Reiszig Ede.

A könyvhöz csatolva van 80 műmelléklet, 249 kép, ezek között 21 egész oldalas autotopia és 1 színnyomat.

A fent jelzett fejezeteket fölülvizsgálták: Bátky Zsigmond, a Néprajzi Múzeum őre, dr. Balogh Ernő orsz. képviselő, Baltik Frigyes

ág. ev. püspök, Bedő Albert ny. államtitkár, Bernáth István orsz. képviselő, Bogdánovits Lucian gör. kel. patriárka, dr. Borovszky Samu történetíró, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, Demény Károly posta- és táviradaigazgató, Dömötör Pál kir. táblabíró, Gelléri Mór, az Országos Iparegylet igazgatója, Gonda Béla min. tanácsos, Günther Ferenc, a Bácsmegeyi Gazdasági Egylet igazgatója, Hadzsits Antal, a szerb »Matica« elnöke, dr. Katona Lajos egyetemi tanár, Kenessey Kálmán, vasuti és hajózási felügyelő, Lánzy Leó főrendiházi tag, bankelnök, dr. Lóczy Lajos, a Földtani Intézet igazgatója, Mártonffy Márton min. tanácsos, Molnár Viktor államtitkár, Nagy Géza, a Nemzeti Múzeum őre, dr. Némethy Károly min. tanácsos, Perjessy László, a szegedi kereskedelmi és iparkamara titkára, dr. Rácz Soma tanár, id. Szinnyey József, a Tudományos Akadémia tagja, Szócs Farkas ref. teol. tanár, dr. Városvy Károly érsek, dr. Vécsey Tamás egyetemi tanár és Vértési Károly, a Bácsmegeyi Irodalmi Társaság elnöke.

»Bács-Bodrogvármegye őskora«-t Gubicza Kálmán monostorszegi iskolaigazgató, a megye határára túl is jól ismert archeologus írta. A reabizott tárggyal huszonhét oldalón át behatóan, a szaktudós pontosságával foglalkozik. Mint a vármegye őskori történetének kutatója már másfél évtized óta ernyedetlen buzgósággal és nagy sikerrel munkálkodik közre. Hogy ezt a tudományos ágat teljes avatottsággal műveli, arról tanuságot tesznek többi közt azok a mélyreható, magvas szakcikkek is, melyeket a Bácsmegeyében írt. A monografiában megjelent munkája is olyan, mely őt méltóvá teszi a tudományos föladatok teljesítésére. — A kő-, bronz-, La Téne-korszakra, Veltákra, szarmatákra, rómaisáncokra, földvárakra, őshalmokra, a szarmatajazyg népre,

hunokra és avarokra vonatkozó alapos, gondos tanulmányai fölölelnek mindent, ami a vármegye városai és községei történetének eme részeire vonatkoznak. Ismertetése során a viszonyoknak megfelelő tárgyilagossággal terjeszkedik azokra a személyes jelenségekre, melyek más kutatóknak működésére vonatkoznak. Híven, lelkiismeretesen, igazságosau utal ama eredményekre, melyeket kivülről más szaktársai is elérték. Kellőképpen méltatja Cziráky Gyula gombosi, Weigang János és dr. Thim József apatini, Erdújhelyi Menyhért zentai, Kuzmiák Sándor bácskereszturi, Roediger Lajos bajsai, kossuthfalvi, pacseri, bácsborsodi stb., dr. Borovszky Samu bácsszentiváni, Kiss Gyula verbászi, Bosnyák János és Radich Tihamér bezdáni stb. kutatásait. Hosszasan foglalkozik a gombosi, monostorszegi, apatini, zentai, zombori ásatási eredményekkel s sikerült képekben mutatja be a fontosabb, értékesebb leleteket. Ezek: a gombosi őstelepről való leletek, a titeli ezüstlap, a zentai bronzleletek, a monostorszegi szarmata-jazyg sírleletek (ez utóbbiak száma 70), a gombosi avarkori leletek, a szeghegyi és bajsai avarkori sírleletek, Kelta lovassírleletek Hódságról, a szabadkai népvándorláskori leletek. Mindennek a csoportosítása és kidolgozása tökéletes.

A második kötetnek legterjedelmesebb és legértékesebb része »Bács-Bodrogvármegye története«. Írója dr. Reiszig Ede, az európai hírű historikus, a Magyar Történelmi Társulat igazg. választmányi tagja. Hogy micsoda óriási munkát végzett, minő nagyarányu művet létesített, arról már maga az a körülmény nyújt fogalmat, hogy a könyvnek eme része kétszázkilencvenkilenc oldalnyi terjedelmet foglal el. Tehát mint teljesen önálló mű is helyet foglalhatna, még pedig első helyet, a tudományos könyvek piacán. De nemcsak a külső keretével, nagy méreteivel, hanem

bontok voltak dicstelen szereplésük elején s azok maradtak végig. Ez hát az a párt, amely ma az ország sorsát intézi, amely Kossuth Lajos eszméivel ajkán, fenn hirdeti magáról, hogy az ország teljes függetlenségének kivívása tőlem várható. Hát ezt ki hiszi el nekik?

Zentai Soma.

A palánkai főszolgabíró-választás.

Nyilatkozat. *)

Kula, 1900. június 29-én.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

A »Délmagyarország« Szabadkán megjelenő napilap június 24-iki számában »Botrány a megyegyűlésen«, »Az ó-szabadelvi kirohanása«, »Izgalmas főszolgabíró-választás« cím alatt egy közlemény jelent meg, amelyet távollétem következtében csak ma olvashattam. Anélkül, hogy a cikkel polémiába bocsájtkozzam, a történelmi igazság és a tárgyilagosság érdekében kénytelen vagyok a cikkirő által elferdített tényeket kiigazítani. Minden alkotmányos gondolkodó ember beismeri, hogy a törvények alkotmányos országban arra valók, hogy a többség akarata érvényesüljön és hogy alkotmány- és törvényellenes a többség akarata érvényesülését elfojtani. A cikket közölt lap irányával azonos politikai hitvallásuk épen most mint parlamenti többség erős küzdelmet folytatnak a többségi elv érvényesüléseért és követelik annak respektálását. Nincs ebben az országban komoly ember, aki ezen törekvésüknek sikerét ne kíváná.

Bács-Bodrog vármegyében az 1867-es eszmék hívei képezik a törvényhatósági bizottsági tagok többségét, akik a legközelebbi elmult vármegyei közgyűlésen nem akartak egyebet, mint azt, hogy a palánkai főszolgabírói állás betöltésénél a kijelöltek sorába a pályázók közül olyan is kandidáltassék, akire szazatukat adni óhajtották. Emiatt eljárak Bácsbodrog vármegye főispánjánál, megkérdezték őt, vajjon a kijelölésnél óhajukat támogatni fogja-e?

*) E nyilatkozatot a mult heti közlés végett kaptuk kézhez; de kissé elkésve s így csak most adhatjuk közre.

belső tartalmával is imponál. Munkáját 6 részre osztotta. Ezek a következők: 1. Honfoglalás és a vezérek kora. 2. Bács- és Bodrogvármegyék alakulása. 3. A vármegye szerepe a nemzeti történelemben 1001—1526 ig. 4. Művelődési viszonyok a középkorban. 5. A vármegye szerepe az 1848—49-iki önvédelmi harcban. 6. Az önkényuralom évei. Minden résznek 40—50 fejezete van. A jelentékenyebbek ezek: Szláv törzsek. Honfoglalás. A nemzetségek. Kunok. A bács- és bodrogi várszerkezet. A várbirtokok elidegenítése. (Érdekes aktajegyzetek tömör csoportosítása.) Az önkormányzat kialakulása. A kalocsai érsekek főispánsága. Bodrogi és bácsi főispánok. Náadori bíráskodás. Alispáni bíráskodás. Bácsi fő- és alispánok. Bodrogi főispánok. Trónviszályok. Görög háborúk. (Igen értékes, részben eddig ismeretlen okmányok alapján vett történelmi adalék.) Mátyás király uralkodásának Bácsmegeyre való kihatása. Bácsi városok. Bodrogi városok. Bácskai ifjak külföldi egyetemeken. A szultán visszavonulása. A vármegye törökkori községei. (Eme községek névjegyzéke és az ezzel kapcsolatos statisztikai adatok az újdonság ingerével hatnak.) A szerb kitelepülések. Nemzetiségi és vallási viszonyok. A vasvári békekötés idején. (Ebben a fejezetben egy, a kecskeméti városi jegyzőkönyvbe 1679-ben bejegyzett 12 soros, a martalócoknak a bácsmegeyeikkel szemben való lelketlenségét jellemző igen érdekes verset találunk.) A zentai csata. Háborúk Tittel miatt. Harcok a Tisza mentén. Savoyai Eugén. Tittel elfoglalása. Bácsvármegye helyreállítása. Gróf Tournon szereplése. Szerbek bevándorlása. A határőrvédék szervezése. A katonák elkülönítése. II. Rákóczy Ferenc. Szerbek fölkelése. Kurucok boszúja. Fegyverszünet. Botyán János. Újabb csatározások. Bácsmegeye határpörei. A szerbek újabb fölkelése. Mária Terézia alatt. Az örökösödési háború. Városok polgárosítása. A sajkáskertület szervezése. Telepítések. Egyházi reformok. II. József török had-

Hogy ne áltassuk magunkat, tisztába kell lennünk azzal, hogy a főispán az általa kinevezett három kijelölő bizottsági taggal együtt feltétlenül a többséget alkotja és a vármegye törvényhatósági bizottsági tagjainak többsége által megválasztott három bizottsági tagot leszavazhatja.

A cikkirő azt mondja, hogy a régi szabadelvű rendszer hívei arra akarták kényszeríteni a főispánt, hogy az ő jelöltjüket kandidáltassa.

Feltesszük a kérdést, vajjon az-e a kényszer, ha a többség akarata érvényesüléseért lépéseket tesz és küzd, avagy az, ha a főispán a törvényre hivatkozva a többség elé oly jelölteket állít, akiket az nem akar?

Nem hiszem, hogy a cikkirő kényszernek nevezné a 48-as függetlenségi párt azon törekvését, hogy a Korona óhajának, akaratainak érvényesülését respektálja.

A cikkirő tehát igazságtalanul vádolta meg a vármegye törvényhatósági bizottságának többségét alkotó 67-es pártot, amikor az akarata érvényesüléseért sikra szállt és amikor ennek érdekében a kijelölő bizottságba beválasztott tagjai eltávoztak a kijelölés aktusát a törvény rendelkezéseinek megfelelően megejteni megakadályozták és ezáltal az egész választási eljárást érvényteleníthetővé tették.

A kérdésben forgó cikk a közgyűlésen történt felszólalásomat szavaim értelmének rosszhiszemű elferdítésével oda magyarázza, hogy a nyílt ülésen egy tisztességes szolgabírót megtámadtam azért, hogy szegény ember.

Nehogy azok, akik a történekebe beavatva nincsenek, akár engem, akár azt a pártot, melyhez tartozni szerencsés vagyok, ferde világításban lássák, előadom, hogy nem tőlem és a 67-es pártból indult ki a pályázók anyagi viszonyainak felvetése, hanem a vármegye főispánjától, aki a vármegyei közgyűlést megelőző napon nála megjelent 67-es párti küldöttség előtt egyenesen és határozottan reá mutatott arra, hogy a 67-es párt egyik-másik jelöltjének jelöléséhez semmi körülmények között se járul hozzá, mert azt meg nem engedti, hogy anyagi zavarokkal küzdők kerüljenek a főszolgabírói állásba. Amidőn pedig a küldöttség egyik tagja a főispán elé állította azt a tényt, hogy az általa jelölni kívánt és jelölt pályázónak is vannak adósságai, erre azt felelte a vármegye főispánja, hogy erről ő neki tudomása nincs. Felszólalásomban ezeket a tényeket soroltam fel szárazon és a vármegye főispánjának a jelöltek tekintetében felállított feltételeinek

járata. Martinovits. Nemesi fölkelések. Napoleoni harcok. A törvénytelenesség politikája. A magyar nyelv érvényesülése. A közigazgatás eseményei. Nemzeti törekvések kora. A márciusi napok. Szerbek kivánsága. A karlócai szerb gyűlés. A szenttamási ütközet. A földvári csata. Új királyi biztos kiküldetése. Szenttamás újabb ostromai. Mayerhofer megbízása. Szerb vereségek. Az önvédelmi harc. I. Ferenc József. A zentai vérengzés. Zombor elfoglalása. Általános népfölkelés. A kapony győzelem. Bácska fölsszabeditása. Szenttamás bevétele. A közigazgatás visszaállítása. Jellasich szereplése. (Ennek az erőteljesen kidomborodó történelmi eseménynek Bácsmegeyre vonatkozó véres részleteit 5 oldalon át tömören és sok helyütt új adatokkal fölsszerelve ismerteti.) Közigazgatási szervezet. Szerb vajdaság. Katonai rémuralom. Polgári abszolutizmus. Újjászervezett közigazgatás. Társadalmi mozgalmak. A vármegyei önkormányzat visszaállítása. Cs. és k. biztos kiküldetése, stb.

Ime, ezekből látható, hogy dr. Reiszig mennyit dolgozott Bács-Bodrogvármegye történetén. Szinte emberfölötti munkát végzett azzal, hogy a megye története gazdag, gyorsan változó, egymást kergető eseményeinek tömérdek láncolatát mesteri kézzel egybeforrasztotta és mint olyan egészet állította elibénk, melyhez hasonlót keveset találunk a történelmi szaktudomány terén. Dr. Reiszig Ede a többi vármegyék számára is megírta az általános történelmi részt; de valamennyi mögötte áll ennek a művének. Aligha csalódunk, ha azt állítjuk, hogy a kiváló történész ebbe az alkotásába belevitte minden tehetségét, készségét, ambícióját, munkaerejét. Odaadó, fáradhatatlan tevékenység, törhetetlen kitarítás kellett ahhoz, hogy ezt a nagyértékű munkát ily tökéletesen végezhesse el. Dr. Reiszig Ede valóban büszke lehet erre az alkotására.

A képek a következők: 1. Az óverbázi avargyűrű. 2. Részlet a nagy római sánctól. 3.

felemlítésénél előadtam, hogy a 67-es párt jelöltjei ellen a vármegye főispánja anyagi zavarokat hozott fel kifogásul akkor, amidőn az ő jelöltje is anyagi zavarokkal küzd.

Meg vagyok róla győződve, hogy minden komoly ember indokoltan fogja tartani ily tényállás mellett a vármegye főispánja által elfoglalt álláspont elfogultságának és következtetlenségének beigazolását.

A párt, melyhez tartozom, minden alkalommal beigazolta, hogy a tisztviselők megválasztásánál anyagi különbségeket, anyagi javak bírást az egyéni tisztességgel kapcsolatba hozni, avagy pláne arra a legtávolabbról is alludálni, vagy bárkinek a szegénységét jellembeli fogatkozásnak tartani nem szokta.

A viszonyoknak, az embereknek teljes félreértése és félremagyarázása, a mondottaknak nagymértékű elferdítése szükséges ahhoz, amellyel a cikkirő engem és a pártot, amelynek tagja vagyok, megvádol.

Amennyire valótlan az, hogy én bárkinek bűnül róttam fel azt, hogy szegény ember, épp annyira légből kapott és valótlan az, hogy a 67-es párt botrányos közbeszólásokkal bántalmazott volna bárkit is.

A 67-es párt a fennforgott viszonyok között minden következmény nélkül távol is tartotta volna magát a szavazástól, de tagjai szavazatának leadásával be akarta bizonyítani, hogy tetemes többség felett rendelkezik.

Midőn felkérem igen tisztelt Szerkesztő urat, hogy ezen soraimnak b. lapjában helyt adni sziveskedjék, maradok

hazafias üdvözléssel

Dr. Récsei Ede.

Vármegyei közigazgatási bizottsági ülés.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, 1909. július 6.

Bács-Bodrogvármegye közigazgatási bizottsága ma tartotta *Fernbach* Károly főispán elnöklésével rendes havi ülését, melyen jelen voltak: báró *Vojnits* István, *Latinovits* Pál, *Szemző* Gyula, dr. *Molnár* Károly, ifj. *Vojnits* István alispán, *Scultéy* Ferenc árvaszéki elnök, *Popp* György kir. pénzügyigazgató, *Pávlovits* Simon főorvos, dr. *Mi-*

II. Endre. 4. IV. Béla pecsétje. 5. Bács-Bodrogvármegye cimere. 6. A bácsi vár alaprajza és kapuja. 7. Bács vára. (Egész oldalas, jól sikerült színyomat.) 8. III. István pecsétje. 9. Nagy Lajos pecsétje. 10. Erzsébet anyakirályné pecsétje. 11. IV. István. 12. Mária királyné. 13. Zsigmond király. 15. V. István pecsétje. 16. Ujlaky Miklós siremléke. 17. Hunyady János. 18. Capistrano János. 19. Mátyás király. 20. II. Lajos emlékére. 21. Báthory István. 22. Szapolyai János. 23. I. Ferdinánd pecsétje. 24. János Zsigmond. 26. Szolimán szultán. 26. Reggendorf. 27. V. Ferdinánd. 28. Bethlen Gábor. 29. gr. Starhenberg Guido. 30. A szalánkeméni ütközet. 31. I. Lipót. 32. II. Mustafa. 33. Szavoyai Eugén. 34. A zentai csata. (Az Orsz. Képtárban levő kép után.) 35. A zentai csata. (A vármegyehez disztermében levő Eisenhut-féle festmény utánzata). 36. II. Rákóczy Ferenc. 37. Ferenc lotharingiai herceg. 38. III. Károly. 39. Mária Terézia. 40. I. Ferenc király. 41. II. József. 42. István főherceg. 43. V. Ferdinánd. 44. Kossuth Lajos. 45. Vetter Antal. 46. Damjanich János. 47. gr. Battyány Kázmér. 48. Csernovits Péter. 49. Stratimirovits György. 50. gr. Jellacsic József. 41. Knicsunin Szenttamás ostrománál. 52. A hegyesi csata. 53. A hegyesi csata-emlék. 54. Schweidel József. 55. A kulai honvédelem. 56. Ferenc József 1847-ben. Végül a következő bácsmegeyi főispánok: 57. Széchenyi Pál. 58. Gr. Csáky Imre. 59. Gr. Patachich Gábor. 60. Gr. Csáky Miklós. 61. Gr. Klobusyczki Ferenc. 62. Gr. Bathány József. 63. Gr. Hadik András. 64. Ürményi József. 65. Báró Podmaniczky József. 66. Gr. Györy Ferenc. 67. Báró Rudits József. 68. Horváth Antal. A többi főispánok képeit a következő fejezetnél találjuk.

(Folytatjuk.)

Pető Lajos.

kosevics Kanut főügyész, *Popovits* Aurél főügyész-helyettes, *Stankovits* György műszaki tanácsos, államépítészeti hivatali főnök, *Csapó* Kálmán segédtanfelügyelő és *Valient* Nándor jegyzőkönyvvezető.

Popp György min. tanácsos, pénzügyigazgató jelentése:

Egyenes adóban: Ez évi június hónapban befizettetett 149,379 korona 88 fillér. Az elmúlt év hasonló havában befizettetett 153,018 kor. 10 fillér. Az elmúlt hónapban kevesebb 3638 kor. 22 fillér. Ez évi január 1-től a múlt hó végeig befizettetett 3,978,527 korona 47 fillér. A múlt év hasonló időszakában 4,123,618 korona 51 fillér. Ez évben kevesebb 145,091 korona 04 fillér.

Hadmentességi díjban: Ez évi június hónapban befizettetett 2888 korona 10 fillér. Az elmúlt év hasonló havában befizettetett 3354 korona 20 fillér. Az elmúlt hónapban kevesebb 474 korona 10 fillér. Ez évi január 1-től a múlt hó végeig befizettetett 420,032 korona 64 fillér. A múlt év hasonló időszakában 24,074 korona 49 fillér. Ez évben több 17,958 korona 15 fillér.

Bélyeg- és jogilletékben: Ez évi június hónapban befizettetett 251,682 korona 36 fillér. Az elmúlt év hasonló havában befizettetett 221,229 korona 17 fillér. Az elmúlt hónapban több 30,453 korona 19 fillér. Ez évi január 1-től a múlt hó végéig befizettetett 1,490,016 korona 68 fillér. A múlt év hasonló időszakában 1,555,839 korona 41 fillér. Ez évben kevesebb 65,822 korona 73 fillér.

Fogyasztási és italdobban: Ez évi június hónapban befizettetett 104,760 korona 51 fillér. Az elmúlt év hasonló időszakában befizettetett 106,263 korona 31 fillér. Az elmúlt hónapban kevesebb 1502 korona 80 fillér. Ez évi január 1-től a múlt hó végéig befizettetett 625,419 korona 68 fillér. A múlt év hasonló időszakában 638,519 korona 04 fillér. Ez évben kevesebb 13,099 korona 36 fillér.

Dr. Pávilovits Simon kir. tanácsos, megyei főorvos jelenti:

A közegészségügyi állapot június hó folyamán kedvező volt, amennyiben a betegülések számaránya, úgy a rendesen előfordulni szokott kór állapotok, mint a bejelentésre kötelezett hevenyfertőző betegségek körében is örvendtes csökkenést tüntet fel, mely utóbbiak közül a vörheny főleg Kossuthfalván, hol az utóbbi hónapok alatt járványszerű jellegű kezdett ölni, — a helyesen alkalmazott védőintézkedések következtében, azoknak ellenőrzése céljából a helyszínen történt megjelenése alkalmával, e ragályos kórt már kialakulóban találta; úgy a roncsoló toroklob is az előző hónapban felmerült esetekhez képest ismét 54-el, a kanyaró pedig 39-el kevesebb betegülést mutatott.

A ragályos kórok közül fellépett:

A *roncsoló toroklob* 15 községben. Megbetegedett 142, meggyógyult 121, meghalt 11, ápolás alatt maradt 10.

A *vörheny* 9 községben. Megbetegedett 95, meggyógyult 53, meghalt 27, ápolás alatt maradt 15.

A *kanyaró* 7 községben. Megbetegedett 187, meggyógyult 179, meghalt 3, ápolás alatt maradt 5.

Előfordult még a *hagymáz* 4 községben 9 esettel és a *hökhurut* 2 községben 14 esettel.

Csapó Kálmán s. tanfelügyelő jelenti:

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Vrabély* István Bács-Bodrog vármegyei kir. tanfelügyelőséghez beosztott állami elemi iskolai igazgatót hasonló minőségben a nógrádmegyei kir. tanfelügyelőséghez helyezte át.

A miniszter a *sajkásszentiváni* községi elemi népiskolának f. évi szeptember hó 1-től kezdődő hatállyal állami kezelésbe vételét elrendelte és a jelenleg ott működő 5 tanerőt az állami iskolához kinevezte.

A múlt hónapban a nem állami tanítók fizetésének az 1907. XXVII. t. c. értelmében leendő rendezésére 200 kor., eddig összesen 156,679 korona államsegély folyósított.

Sárközi Sándor csurogi r. kat., — *Kovács* Gyula kussuthfalvai ev. ref., — *Sulyok* János topolyai r. kat. és *Jakab* József szilberekői községi népiskolai tanítók részére az 1907. XXVII. t. c. 4. §-a alapján a népnevelés terén szerzett kiváló érdemeik megjutalmazására egyenként évi 200 korona fizetés természetével bíró személyi pótléket utalványozott.

A polgárosított magyar határőrvidéki tanulmányi alappól rendszeresített és az 1908/909. tanév kezdetével üresedésben levő két, egyenként 240 kor. ösztöndíjat a miniszter f. é. június 14-én 62750 sz. a. kelt rendeletével *Belegisan* Milán és *Kuzsits* János titeli áll. polgári iskolai tanulók részére adományozta.

Sztankovits György műszaki tanácsos, az államépítészeti hivatal főnöke jelenti:

A that. közutak és az azokon levő műtárgyak állapota kielégítő.

Az 1909. évi fentartási kavics szállítása folyamában van, több szakaszon befejezést nyert, bizottságilag felülvizsgáltatott és átvétetett.

Az általán terítéssel kapcsolatos hengerelési munka *Óverbász* községben befejeztetett.

Az állami beruházási hitel terhére engedélyezett utépítések közül:

a) az *apatin-gombosi* that. közut 4.45—14.2 km. szakaszán *Szilágyi-Szond* és *gombosi rév* között a földmunka és műtárgyak építése befejeztetett, az alapkővezés 7 km. hosszban le van rakva és nagy részben bekavicsolva, a hengerelés pedig folyamatban van;

b) a *kerény-topolya-zentai* tvhat. közut 18.58—28.01 km. szakaszán *Kossuthfalva-Topolya* között az utépítési munkák folyamatban vannak és a beállott esőzések miatt csak lassan haladtak előre, mindazonáltal ezen utépítés a befejezéshez közeledik. Ugyanezen utszakaszon az utkaparóház építése kevés kivétellel befejeztetett;

c) a *bács-zsabya-titeli* törvhat. közut 76—89 km. szakaszán *Zsabya-Sajkásgyörgye* és *Sajkásszentiván* között és a *sajkásszentiváni* vasúti állomáshoz vezető that. közuton a kavics szállítása betérítése és behengerelése folyamatban van. A kissebesi áll. kőbányából 320 waggon kavicsnak vasuton való szállítása f. é. július hó folyamán biztosítva levén, ezen már 3 év óta épülő utszakaszoknak a folyó évben leendő teljes kiépítése ellen most már semmiféle akadály nem forog fenn;

d) a *bács-zsabya-titeli* törvhat. közut 89.00—94.84 és 96.04—106.552 km. szakaszain *Sajkásszentiván* és *Titel* között a földmunka, úgy a kő és kavics szállítása nagy erővel folyamatban van;

e) az *ujvidék-szegedi* that. közut 73.07—87.595 km. szakaszán *Ada* és *Zenta* között a földmunka befejeztetett, az alapkő és kavics szállítása folyamatban van.

f) Ugyanezen közut 94.65—104.933 km. szakaszán *Zenta* és *Magyarkanizsa* között a földmunka folyamatban van;

g) Ugyanezen közut 113.71—121.751 km. szakaszán *Magyarkanizsa* és *Horgos* között a földmunka elkészült, a nagy erővel megindult közszállítás azonban jelenleg szünetel.

Végül bejelenti, hogy a *Kishegyes* vasúti állomásnál létesítendő rakodó állomás közigazgatási bejárásán f. é. június 4-én a vm. közg. biz. képviselőjében részt vett.

Popovits Aurél kir. ügyész jelenti, hogy a felügyelete alatt álló *zombori* kir. törvényszéki fogházban a rend és tisztaság példás, felügyelet és biztonság kifogástalan, szökési eset nem fordult elő.

Az egészségi állapot jó, ragályos betegség nem fordult elő, az elmúlt hónapban a fogház kórházában egy letartóztatott sem állott gyógykezelés alatt.

Az élelmezés, mely úgy a kir. fogházfelügyelő, mint a fogház orvosa és általam is a szabályok értelmében szigorúan ellenőriztetik, kifogástalan, szerződésszerű, panasz nem tétetett.

A fegyelem szigorú, fegyelmi büntetés a múlt hó folyamán az őrség körében, mint a letartóztatottaknál nem szabott ki.

H I R E K.

A képviselőházból.

A horvát *Novoszell* Mátyás mentelmi jogán esett sérelem egy napra ismét összehozta a képviselők felét. A képviselőház hétfői ülésének már az elején tömörültek a válság izgalmaiktól kipirult honatyák. Kevéssel féltizenegy előtt, amikor *Justh* Gyula az ülést megnyitotta, hirtelenlül tódultak az ülésterembe. A bácskaiak közül *Fernbach* Péter volt az első, aki rendes helyét foglalta el; állandó szomszédsága hiányzott; még hűséges fegyvertársa: *Gyelmis* Gerő is távol maradt. De pótolta őt *Mihálovits* Endre, aki azonban az alkotmánypárti éghajlatot, az üde, balzsamos mágnáslevegőt nem akarta fölcserélni a baloldal III. szakaszának északi zord tájkával. A temerini földesur és a temerini plebános tehát csak a távolból gyönyörködhetek egymásban. A zombori követ mögé telepedett le *Polit* Mihály, akit nemzetiségi elvtársa, *Sucin* nagy örömeben »pálkás jóreggelt«-tel köszöntött. *Baloghy* Ernő a völgyben, a »Házasztala« körül töprengett a sokáig huzódó válsá-

gon. Merengésében *Günthner* Antal zavarta meg, aki hangos mosolylyal köszöntötte. *Adamovich* István a néppárti korifeusoknak: gróf *Zichy* Adárnak és *Rakovszky* Istvánnak udvarolgotott. *Ertl* János, aki most már jó barátságban él a gyomrával, *Szilágy* Zoltán közelében ült le. *Mukács* Simon és *Lovász* Márton a baloldal II. szakaszáról lesték a fejleményeket; *Teleky* Arvéd gróf pedig a III. szakasz első padjából a másodikba ment át, mert *Apponyi* gróf, aki a többi miniszterekkel együtt nem ült a miniszteri székbe, elfoglalta a helyét.

Justh Gyula három elhunyt elvtársának elparentálása után bejelentette, hogy *Novoszell* Mátyás képviselői mentelmi jogán esett sérelmet megtorolják. *Csizmadia* Endre jegyző, majd *Supiló* ismertették az esetet. A horvátok 24 óra alatt kérték az ügy elintézését. *Héderváry* Lehel 8 napot javasolt (de azért az ő intézkedésére még aznap ült össze a mentelmi bizottság). A függetlenségi Héderváry javaslata mellett foglaltak állást. Az alkotmánypárt tulnyomó része (hiába kapacitálta őket gróf *Semsey* ellenkező irányban való állásfoglalásra és hiába szavazott a függetlenségi képviselő indítványa mellett gróf *Andrássy* Gyula és gróf *Batthyány* Lajos) a néppárttal és a nemzetiségekkel a horvátok mellé sorakozott. A többség azonban Héderváry Lehel indítványát fogadta el. A mikénti szavazás ürügye alatt a néppárt és az alkotmánypárt egy csekély része támadást intézett *Justh* Gyula ellen, amely azonban balul ütött ki.

Árny és fényképek.

Télen nagyon hideg van, nyáron nagyon meleg van, soha sincs jó idő, mindig esik az eső, — mondja a régi magyar nóta. A szerelmes legényke azonban semmit se mond. Neki mindegy, akár csillagos az ég, akár sötét felhők takarják el az »éjj királynőjét«, mindjárt megtalálja *Őt*: szerelmes szive képzelte királynőjét. Hiszen minden zsák megtalálja a maga foltját. És ha a folt talán nem illenek a zsákra, nem baj, keres másikat.

Nincs ugyan tisztában az »enyém, tied és övé« fogalmával, mert ilyen kicsinységekkel nem ér rá bajlódni, de hát ez se *hét főbűn* a — szemében. Ő így gondolkozik magában:

— Ami az enyém, az nem a *tied*, ami meg a tied, az az *enyém* is lehet. Punktum!

Ha aztán hébe-hóba jól a körmeire koppan-tanak, azt mondja:

— Hopp! és tovább áll egy házzal.

Hiszen a rózsának is tövise van, mégis leszakítjuk az illatáért.

A »megrovási kalandoktól« se fél, sőt inkább örül neki, mert legalább nyomtatásban olvashatja a nevét és nem a *váltón*. A nagyszájú újságíró urak máskor úgyse törődnek vele. Csapja hát a szelet mindenfelé. Mert azt tartja a nóta-val: »Ha nem fuj a szél, nem forog a dorozsmai szélmalom.«

Rendesen az utcasarkon, vagy a kávéház tükörablakai mögül les az áldozatára, hogy észrevétlenül csapjon le rája, mint a vijjogó vércse a gyanútlan zsákmányára. De különösen kedveli az aszfaltot. Az nyáron puha, omlós, mint az írósvaj, télen kemény, sikos, mint a subickolt parkett. Nyáron azért jó, mert beleragad a cipősarok, lassan kell tehát rajta járni a szép asszonynak, szép leánynak, télen meg azért jó, mert csuszos, hát megint csak azt az elvet kell követni a sétálóknak, hogy: »lassan járj, tovább érsz.«

És a szeladon ezt az alkalmat úgy ki tudja használni, mint a bagoly a sötétséget.

Nyomában jár mindenütt a szoknyáknak és ha már oly közel van, hogy majdnem ráhág a selyemuszályra, egy hirtelen kanyarodással a szép asszony vagy szép leány előtt terem és a legkonfidensebb hangon ajánlkozik lovagjának:

— Kedves nagysád, szabad a lovagias karomat felajánlani? — mondja olyan mézédeseen, hogy szinte zavarba hozza a megszólítottat.

És mire ez felocsudik ámulatából, hogy megvető pillantással mérje végig a toladót, már

elpárolgott a gavallér, hogy más »virágnak« a kelyhébe mártsa bele élő fullánkját.

És a piruló szép asszony, vagy szép leány csak a fehér fogai közt sziszegheti utána:

— Szemtelen fráter!

Megtörténik azonban gyakran, hogy a megszólított »cukros babában« kevesebb a cukor és több az asszonyi büszkeségből fakadó erő, aki aztán a bársnyphuának képzelte kacsóival hirtelen olyan »piros flastromot« ragaszt a piszkoskodó szeladón képes felére, amit nem árulnak ugyan patikában, de ami *Muszkarszágban* is megér testvérek közt huszonöt kancsukát.

Ezzel aztán nem dicsekszik el senkinek se, nem dudolgatja magában azt se, hogy: »Ég a kunyhó, ropog a nád, szorítsd hozzád azt a barnát« ... hanem, mint ahogy a sülyedő hajót gyorsan elhagyják a patkányok, gyorsan a nyakába veszi ő is a lábait és fut haza gyáván a »darázs csipést« borogatni.

De azért otthon a tűkör előtt, mikor a »darázs csipést« óvatosan lapitgatja, így vigasztalja magát:

— Derék legény voltam! Hiába, nem szül gyáva nyulat Nubia párdúca!

Hát ez megint miféle istenteremténye volt?

Tudós Tóth Béla, aki annyira jártas volt nemcsak az anekdotákban, de a »betyárromantikában« is, azt mondta volna:

— Aszfaltbetyár.

Ha azonban igazi nevének akarjuk nevezni a gyereket, azt kell mondanunk, hogy:

— Szerelmbetyár.

Del Toró.

A miniszter köszönete. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Zombor szab. kir. város tanácsának, a zombori állami főgimnázium szegénysorsu tanulójának jutalmazására fordítandó 320 korona adományáért köszönetet mondott.

Főispáni kinevezés. *Fernbach* Károly főispán *Werner* Hugó szolgabíró t. b. főszolgabíróvá nevezte ki.

A zombori pénzügyigazgatóság köréből. A pénzügyminiszter Kaufmann Frigyes pécsi cs. és kir. 52. számú gyalogezredbeli igényjogsult altisztet a zombori m. kir. pénzügyigazgatósághoz ideiglenes minőségű pénzügyi irodatiszté kinevezte.

A zentai adóhivatal köréből. A zombori kir. pénzügyigazgató Sztolisits Sándor zombori lakost a zentai m. kir. adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká kinevezte.

Telekkönyvvezetők áthelyezése. Az igazságügyminiszter Jankovits Emil palánkai és Shanen Oszkár ujvidéki telekkönyvvezetőket kölcsönösen áthelyezte.

Aljegyzőválasztás Pacséron. Pacséron lemondás folytán megüresedett aljegyzői állást — mint levelezőnk írja — e hó 3-án töltötték be. Pályázók négyen voltak. Komoly jelölt volt az üresedés alkalmával helyettesített *Gaál* Imre topolyai földnyilvántartó. Ennek ellenfele Bajmok közpály irnoka, *Huszár*, aki erősen korteskedett és a pacséri reformátusokat kapacitálta. Visszatetsző kortesesszöket használt, mert katolikus léte reformátusnak adta ki magát. Természetes, hogy a református lelkész vezetése mellett mind Huszárra szavazott. Az eredmény nagyon kétséges volt. A vége az lett, hogy *Gaál* Imre 25 szavazatot, *Huszár* 18 szavazatot kapott; így *Gaál* Imre szótöbbséggel győzött. A küzdelmes választáson a járás népszerű főbírája, *Császár* Péter elnököt. Szakavatott, ügybuzgó és szerény segédjegyzőt kapott Pacsér község.

Uj ügyvéd. Dr. *Grossmann* Adolf pirosi földink a napokban sikerrel tette le az ügyvédi vizsgát.

Áthelyezett erdőmérnök. A földmívelésügyi miniszter *Baumgarten* Manó erdőmérnök-jelöltet Apatinból Orsovára helyezte át.

Leikészeiktatás Óbecsén. Az óbecsei ág. ev. egyházközség új papját, *Becker* Mihályt június 27-én iktatták be új állásába. Ott voltak: *Róth* Béla óverbási, *Abraham* Vilmos pincédi és *Kund* K. Vilmos szablayi lelkészek. Az új pap nagyszabású, eszmegazdag beszéddel foglalta el hivatalát. Este sikerült bankett volt, melyen sok tósz hangzott el. Az ünnepséget *Szmik* Gyula gyógyszerész rendezte.

Uj ügyvéd Baján. Dr. *Bruck* Aurél bajai ügyvédjelölt, ki a napokban tette le az ügyvédi vizsgát, irodáját Baján megnyitotta.

Tanítói kinevezések. A közoktatásügyi miniszter Bretz Ede, Stojanovits Zavis, Markovits György, Kurucz Pál és Paunovitsné Radulovits Darinka tanítókat, illetve tanítónőket a sajkás-szentiváni új állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetve tanítónőkké kinevezte.

Óvónői kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Tessényi Vilma okleveles óvónő, zombori lakost az újonnan felállított zombori III. számú állami óvodához óvónővé kinevezte.

A bajai izr. hitközség a napokban töltötte be a Lengyel Manó elhunytával megüresedett jegyzői állást. *Krausz* Bernát zalaegerszegi izr. hitközségi jegyzőt választották meg.

Prímicia Kunbaján. *Berger* Antal ujmisés, egy igen szimpatikus, jelesen képzett teologus a napokban mutatta be Kunbaján az első szentmisé-áldozatot. Ez alkalommal *Hinger* Péter, a község köztisztviselőiben álló plebánosa és dr. *Wiederkehr* József, az érsek kiküldöttje, szép, tartalmas beszédeket tartottak. Különösen *Hinger* plebánosnak az ujmisést a szülői háztól való bucsuztatója tett nagy hatást az ezernyi tömegre. Délben 200 terítékű bankett volt.

Felvétel a Kalocsai szemináriumban. A f. hó 2-án megtartott konkurzus alkalmával a következő ifjak lettek felvéve a Kalocsai szemináriumba; és pedig a nagyobb papnövelde I. évfolyamára: Csuvárdics Antal Zomborból, Égi Lőrinc, Haug Antal, Szelczler Márton Bajáról, Zvekán József Szabadkáról. A kisszeminariumba: Schwerer Jakab, Katona Lajos Szabadkáról, Sommer Károly, Baron Bálint, Erdy Ferenc Ujvidékről.

A legutóbbi bajavidéki r. kath. tanítóegylet közgyűlésén általános feltűnést keltett, hogy a Baja városi r. kath. tanítók az egyletben viselt tisztségeikről sorban lemondtak és számra nézve 14-en az egyletből kiléptek, miután a Baja városi iskolákat az állam vette át. A gyűlés tagjai szomoruan vették tudomásul a tömeges kilépést.

Keleti Juliska bácskai szereplése. *Keleti* Juliska, a Vigszínház gyönyörű hangú, bájos primadonnája, most járja be megyénket, hogy városról városra ragyogtassa énekművészetét. Kétségtelen, hogy fellépte mindenütt zajos sikerrel fog járni. Keleti Juliska nem azok közé a színésznők közé tartozik, akik mesterkélten reklámmal szereztek hírnevet. Tekintélyét magas színvonalon álló, erőteljes művészetével vívta ki.

Házasságok. *Nagy* Ferenc fővárosi főtisztviselő e hó 4-én tartotta esküvőjét Budapesten, a dohány-utcai izr. templomban *Holländer* Anna kisasszonnyal; dr. *Holländer* Adolf jánosalmi községi és tb. járásorvos bájos és művelt leányával. Az esketési szertartást dr. *Hevesi* főrabbi végezte, aki magasan szárnyaló gondolatokban bővelkedő, poétikus szépségű beszéddel áldotta meg a frigyét. A templomban ez alkalommal nagyszámú közönség volt jelen.

Rácz Vilmos pozsonyi ev. teológiai tanár, cservenkai földink június 28-án vette feleségül *Polster* Hermina kisasszonyt, Felsőlővön.

Rózsa Imre szegedi mérnök a napokban vette nőül *Deutsch* Lenke kisasszonyt, *Deutsch* Adolf zentai földbirtokos leányát.

Juhász József kulai posta- és táviró tiszt eljegyezte *Hack* Katica kisasszonyt.

Omelka Imre szabadkai takarékpénztári főtisztviselő eljegyezte *Pulay* Mariska kisasszonyt.

Megszurkált házaspár. *Hauner* Ferenc topolyai lakos ellen feljelentést tettek, mert Varga Gábor és nejét megszurkálta. Mindketten súlyos sérüléseket szenvedtek.

A küllődi bucsu utójátéka. A Küllődön megtartott legutóbbi bucsun — mint levelezőnk írja — egy kis társaság az új folyamában átrándult Béregre, hogy ott az általuk jól ismert korcsmáros italtal mellett egy kis utóbucsut rendezzen. Reggel 8 óráig volt együtt a társaság, midőn megelégedve a mulatságot, hirtelen felkelekedtek és az »egyes« fogatukon sebes vágatással hazafelé igyekeztek. Eközben akart Dékity Jánya 30 éves béregi lakosnő, aki siketnéma és hibás járásu napszámosnő, az utca egyik oldaláról a másikra átmenni; természetesen nem vette észre a vágatva közeledő fogatot, a jökevdű kocsizók szintén nem, menekülésre vagy kitérésre már nem volt idő, a kocsi elütötte a szegény nőt s a kerek a lábain és combjain keresztül gázolva, sérüléseket okoztak a szerencsétlennek, akit aztán hozzátartozói lakására szállították. A hatóság vizsgálatot megindították.

A palánkai kaszinói fiatalság e hó 17-én hangversenyt rendez, melyen a helyi jobb műkedvelői erők szerepelnek.

Lidencei téglagyár r. t., cimen, az ujvidéki takarékp. főnhatósága alatt 200.000 kor. alaptőkével új vállalat alakult, mely Neumayer Adolf és fia lidencei téglagyárat megvette.

Lehet-e nő husvizsgáló? A »Vágóhídi Szemle« folyó évi jun hó 15-én megjelent 12-ik száma ily című vezércikkében fejtegeti, hogy a földmívelésügyi minisztériumnak a husvizsgálat tárgyában kiadott 54300 sz. körrendelete a husvizsgálók képesítéséhez kötött feltételek közt egy sincs, aminek egy művelt nő meg ne felelhetne. Ha vannak orvosnők, gyógyszerésznők, tanárnők, tanítónők, bábák, miért ne érvényesülhetne a nők előnyös kvalitása a husvizsgálatnál is. Egy jó gazdaasszony, aki a háztartásban és konyhavezetésben teljesen jártas, már eleitől fogva tapasztaltból ismeri a különböző husnemeket és fajtaikat, husszerveket, ezen megfigyelő képességnél fogva már rátermett a husvizsgálatra. A mostanában rendezett husvizsgálói tanfolyamokon intelligensebb ajánlkozók hiányában, csupa mesteremberek: cipész, takács, borbély, szabó, legjobb esetben kisbíró, rendőr vagy irnok küldetik ki a községek részéről a husvizsgálat elsajátíthatására. Ez okból megfontolandó volna, hogy a községükbe visszatérő, 3 heti tudományt beszívott tudálékos, magukat ezentul nagy tudományú férfiaknak képzelő husvizsgálói tanfolyamot végzett szakemberek vagy iskolázatlan elemek helyett, kik községükben állítólagos szaktudományukat fitogtatva, vezérszerepet akarnak játszani az alsóbbrendű néptömeg közt, mindenbe beleavatkozni s az uri embereket is meggyalázzák, ha nem az ő szájaizük szerint cselekszenek; tehát ezen férfiak helyett helyesebb és szakszerűbb lenne a tisztaság és egészség követelményei iránt fogékonyabb, magasabb képzettségű, megbízhatóbb, pontosabb nőket, tanítónőket, óvónőket, menedékház-vezetőnőket, irnoknét, orvosnét stb. bizni meg a husvizsgálatnál falun. Fölvívjuk erre az illetékes körök figyelmét.

Halálozások. *Klein* Ferenc palánkai postamester a napokban 78 éves korában meghalt. A derék közkedvelt férfit, aki hivatását példásan teljesítette, nagy részvét mellett temették el.

Mayer József apatini földbirtokos és téglagyáros neje született Hess Magdaléna f. hó 3-án 40 éves korában meghalt. Férje és 4 árva siratja, 5-én temették nagy általános részvét mellett.

Özv. Égi Lajosné e hó 3-án 67 éves korában Apatinban meghalt. A köztisztviselőben állott matronát a lakosság nagy kegyeletteljes részvételevel temették el. Az elhunytban *Égi* Lajos szépligeti aljegyző és *Égi* Irma és Aranka apatini ovónők édesanyjukat gyászolják.

Bódy Terecsike a napokban Topolyán elhunyt. Temetésén a község minden osztályához tartozó nagy közönség volt jelen.

Tűz Palánkán. A palánkai Michels-féle gyárban a napokban tűz volt. A gyári berendezés egy része leégett. A kár 3—4000 korona.

A szabadkai Alföldi bank r. t., mely 1907-ben 200.000 K alaptőkével alakult, utolsó mérlege szerint alaptőkéjének több mint felét elvesztette és ezért legközelebb rendkívüli közgyűlést tart a felszámolás kimondása tárgyában. A veszteséget a könnyelmű kihitelezés okozta.

A Palánkai Dalárda szépligeti estélye — mint levelezőnk írja — minden tekintetben jól sikerült. A dalárda remekül énekelt. *Weisz* A. humoros előadása megkacagattatta a közönséget s e két körülmény oly jó kedvbe hozta a publikumot, hogy a következő táncmulatság a legvigabban a reggeli harangszón tul is tartott s a vidéki vendégek csak a reggel 6 órai vonattal utaztak haza, kivéve azokat, kik erről is lekéstek s a 9 óráival bucsuztak a vendégszerető szépligetiétől, sőt akik ezt is lekésték, azok csak az esti vonatot iparkodtak le nem kényszeríteni. Az estélyen képviselve volt az egész környék. Így *Palánka*, *Bulkeszi*, *Szilbács*, *Paripás*, *Wekerlefalva*, *Parrag*, *Bácsóváros Boróc* stb. községek és *Ujvidék* városából sokan. Kár, hogy ezen ünnepély éppen közvetlen az aratási idő előtti napra tétett, mert így maga a szépligeti gazdaközönség csak nagyon gyéren vehetett benne részt. Mindenesetre a *Dmke* palánkai fiókjának mély közönnyel tartozunk, hogy nemes célját szolgálva a vidéket is felkeresi s különösen hogy Szépligetet már másodizben részesítette művészetében.

Huszárkaland Hercegszántón. *Rasztina* Nagy József, a szabadkai honvédszázaknál katonáskodó hercegszántói lakos — mint levelezőnk írja — hazaérkezett szűkebb körű hazájába egy kis szabadságra. Barátaival folytatott beszélgetések után abban állapodtak meg, hogy a falusi korcsmában megkóstolják a hegy levét. Éjfél körül járt már az idő, midőn barátaival a korcsmát elhagyta s arról tanakodott, hogyan fejezze be a nap élvezetét. Egyik társa azt indítványozta, hogy Mészáros Istvánné Mojzes Mária 36 éves hercegszántói lakos nőt keresse fel, aki férjétől elváltan él kis családjában. A huszár tehát felzörgette fenti nőt lakásán s ablakbetöréssel fenygették társai, hogy nekik ajtót nyisson. A nő megijedt, ajtót nyitott, mire a huszár társával belépett egy kis pásztoróra. Ezekután a nő pa-

naszt tett a csendőrségen, mire a csendőrség az ügyet a járásbíróhoz tette át, a járásbíró pedig a katonai parancsnoksághoz. Ennek következtében a szabadkai soros katonai honvédfőhadnagy hadbíró a vezérő századossal és jegyzőkönyvvezető altiszttel a helyszínre kiszállították a bűnügyi vizsgálat megejtése céljából. A huszárnak szépen indult kalandja most már szomorú következményeket von maga után: súlyos büntetést.

Tűz Pacséron. Ifj. Szilágyi Sámuel pacséri lakos náddal fedett háza mult hó 30-án kigyuladt és a hozzáépített félszerrel és kamarával együtt leégett. Eléggett még a padlásán volt különféle háziesszék és élelmiszer. Az összes kár 700 korona. A tűz onnét keletkezett, hogy két fiu gyufával játszott, miközben a ház meggyuladt.

Népszövetségi gyűlés Bátmonostoron. Bátmonostoron — mint levelezőnk írja — június 27-én délután 300 főnyi lelkes közönség jelenlétében folyt le a népszövetségi gyűlés. *Kozák József* plébános lelkes megnyitó szavai után *Petrányi Ferenc* kalocsai képezdei tanár, majd *Früchtl Ede* központi kiküldött fejegette a Népszövetség eszméit. Végül *Schverer Ferenc* vaskuti plébános buzdította a hivatelt a belépésre és indítványára egyhangulag *Kozák József* plébánost választották meg igazgatónak. A közönség sorában láttuk még *Holtzinger József* nagybaracscai plébánost, *Himmel Vilmos* községi jegyzőt, *Borsay Jenő* aljegyzőt, *Wolfmann Ferenc* közs. jegyzőgyakornokot, *Janotka Ferenc* postamestert, *Tögl Ferenc* nagykereskedőt, *Schinczl Nándor*, *Hahn Pál* vaskuti, *Steinhardt Ferenc* moholi, *Mikolovits Lajos* és *Horváth Ferenc* bátmonostori tanítókat. Az értekezlet színhelyén 32 tag jelentkezett. Taggyűjtés folyik.

Uj cégek. Bács megyében ujjában eme cégek létesültek és cégalakulások történtek:

Szabadka. Kőfaragó és márványipar r. t. (Lengyel Samu és Aradszky Sándor igazgatósági tagsága megszűnt.)

Begecs. Szerb földmivelők szövetsége. (Stakity Jánost és Jeffity Efremet igazgatósági tagokká választották.)

Szilbács. Szilbácsi I. szerb kölcsönös segélyező és takarékegyület. (Leskov Zsiván, Kolárity Szimó és Králik Misa helyébe Popadity Mátiát, Banszky Mártont és id. Peják Lázárt választották meg igazgatósági tagokká.)

Zsabya. Fischer M. Jakab vegyeskereskedő. (Cégjegyző Fischer M. Jakabné.)

Szenttamás. Szenttamási Első Takarékp. r. t. (Dungyerszky Jásó és Gavanszky Mladen igazgatósági tagságának megszűnése bejegyzetett.)

Ujvidék. Ujvidéki szappangyár r. t. (Az alapszabályok olyképpen módosították, hogy az alapitoke 65,800 koronára szállított le, mely 470 drb 140 koronás részvényre oszlik.)

Szabadka. Bányász Gyula »Reform«-laboratoriuma.

Szilberek. Szilberek földmivelők takarékp. r. t. (Dr. Molnár Károly és Löbl Jakab igazgatósági tagsága megszűnt. Szabó Lajos ellenben igazgatósági tag lett.)

A zombori villanyvilágítás. A Magyar Siemens Schuckert művek r. t. Zombor városával 1905-ben szerződést kötött a városi villanyvilágítási telep és hálózat fölépítésére. A megállapodás szerint a város 470.000 K fizetésre kötelezte magát, továbbá arra, hogy a telep hat éven át az építő cég kezelésében marad. Ennek fejében Zombor város a harmadik évtől kezdődőleg minimális 6500 K-t kap, amely összeg évenként 500 K-val, legföljebb azonban 10.000 K-ra emelkedik. A városnak joga van a társaság könyveibe beletekinteni és ha nagyobb haszon mutatkozik a kikötött minimális részesedésnél, akkor e haszonnak 30, 40, esetleg 50%-a illeti. A szerződés fölfeltétele pedig az volt, hogy a villamos társaság, ha szüksége mutatkozik, köteles a telepet megfelelően kiterjeszteni. A telep fölépült, a Siemens-cég zsebreavágta az első két év hasznát de aztán, amikor a város a telep kibővítését és a nappali világítás berendezését követelte, ennek teljesítését megtagadta. Zombor város pörrel akarta a társaságot kötelezettségének teljesítésére szorítani, amire az úgy bujt ki, hogy a várossal kötött szerződését a Phoebus villamos-vállalatok rt.-ra ruházta át. A Phoebus a nappali áram bevezetésére kész volt, ha ennek fejében még öt évre, 1916-ig a város lemond a telep átvételéről. Ebbe a város belement és így megkötötték az új szerződést.

A bezdáni ármentesítő társulat köréből. A földmivelésügyi miniszter folyó évi 54462. szám alatt kelt elhatározásával *Lánczkor Antal*, a bezdáni sziget ármentesítő és belvizlecsapoló társulat miniszteri biztosa mellé az 1885. évi XXIII. t.-c. 124. §-a értelmében alakított véleményező bizottság tagjaivá *Tavasy Lajost*, mint a bezdáni takarékpénztár részvénytársaság megbi-

zottságát *Kuzmán Miklóst*, mint *Nagy Mihály* ártéri birtokos meghatalmazottját, továbbá *Bachrach Lajos*, *Loschitz A. Mór*, *Csirszka Konrád*, *Faddi Ferenc* ártéri birtokosokat, *Müller Mihály* községi bírót és *Bosnyák János* községi bírót ki-nevezte.

A „Bácska“ athlet. club közgyűlése. Folyó hó 4-én vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta meg a »Bácska« Szabadkai Athletikai Club ezidei rendes közgyűlését báró Podmaniczky Endre elnöklété alatt.

A nagy számban összegyűlt tagokat az elnök melegen üdvözölte, azután a közgyűlési tárgysorozat szerint megtartván, az új tisztikar megválasztása következett. Elnökül újlag báró Podmaniczky Endre választott meg, aki az elnökséget elfogadta s vázolván azon nemes célt, melynek szolgálatában az egyesület működik s amelyért ő is minden áldozatot meghozni kész, szorgalomra, önfegyelmzésre, kitartásra és összetartásra buzdította a tagokat.

Elnök báró Podmaniczky Endre, alelnök dr. Vinkler Elemér és bajsai Vojnich József, titkár dr. Mamuzsich József, jegyző dr. Rengyel János, pénztáros Vujkovich Cz. Benő, ellenőrök Szilágyi J. Nándor és Szárics János, orvos dr. Fölser István és dr. Novák József, ügyész dr. Kiss József, háznagy Stamez Dezső.

II. Alosztályok: Athletikai: elnök dr. Pertich Kálmán, athletikai előadó dr. Kozla András. Tennis: elnök: Magyar Jenő, tennis előadó dr. Paukovich Andor. Football: elnök Mamuzsich Mihály, előadó Pap Mátyás. Korsolyázó: elnök dr. Vermes Gyula, előadó Birkáss István. Uszó: elnök: Jakobsics Titusz, előadó ifj. Szilberleitner Ferenc.

Választmány: Balázs P. Kálmán, Bénéis István, dr. Dimitrievics Péter, dr. Hoffmann József, Horváczki Márton, Farkas Károly, dr. Lipozenics Lázár, Lénárd László, Matievics József, Mucsi N., Mérey Jenő, Lendvai József, Kocsmár Emil, Mamuzsich István, dr. Popovics Milivoj, Schneider Miklós, Sztipics Károly, Törlei Bálint, ifj. Vida Kálmán, dr. Vojnich Ferenc, dr. Vojnich T. István, Vukov Ferenc, dr. Regényi Gábor, dr. Völgyi János.

Pótválasztmány: Czeisz Pál, Dulics Ferenc, Jakobsics Kálmán, Prokesch Imre és Vass A. Kálmán.

Betörés egy ékszerüzletbe. Óbecséről jelentik: Péter-Pál napján virradóra Hirschenhauser Jakab helybeli régi és tekintélyes órát és ékszerüzlet tulajdonos szomorú meglepetés érte.

A reggeli órákban üzletnyitásra ment. Amint a nagy Wertheim-kulcsu lakatot ki akarta nyitni, észrevette, hogy a záró nyitva van. Megdöbbenve nyult a redőnyhöz, az is nyitva volt. Midőn azt felhuzta, sietve bement üzletébe s majd össze roskadt, midőn gyönyörű és drága kirakatát üresen találta. Az éjjel betörték üzletébe s 10200 K értékű ékszert elolvajoltak tőle. A csendőrség és rendőrség rögtön a nyomozás után látott. A helyszíni szemle megejtésekor már-már mi bűn jelet sem találtak, mikor Hirschenhauser segéje mintegy 15 cm. hosszú al Wertheim-kulcsot emelt fel a padlóról. Ez szerfelett lényeges adat lett a nyomozás vezetésére, mert az álkulcsot csakis az eredeti kulcs után lehet elkészíteni. A csendőrség és rendőrség ez irányban a legbehatóbb és erélyes puhatólást végez s már már nyom van a tettes kézrekerítésénél. Erősen támogatja ezt azon körülmény, hogy a csendőrségünk személyes utánjárásával Budapesten is azon eredményre jutott, hogy az álkulcsot szerencsésen és ügyesen megtaláló segéd munkaadóinál azon időben midőn ő ott alkalmazva volt betörés és lopás történt. Legutóbb Szenttamáson. Mondják, hogy akkor hajnalban a vasuti állomáson üres ékszer dobozokat találtak s egy vörös 45 év körül levő izgatott magaviseletű utast láttak az étteremben, aki szabadka felé utazott. Nyomozás közben a fő utcán két helyen is találtak az átjáró hidak alatt üres ékszer dobozokat, a mit a betörő el dugott. A károsult a tettes nyomra vezetésére 500 korona jutalmat tűzött ki.

Elfogott betörőbanda. Szenttamásról jelentik: Szenttamáson egy nagyobb szabású betöréses-lopást akadályozott meg *Ivanits Izidor* szenttamási községi jegyző rendőreivel. Az eset úgy történt, hogy a községi jegyző f. hó 1-én bizalmas úton értesült a betöréses lopási tervről. Ez után — a zuhogó eső dacára — *Ivanits jegyző*, a rendőrfőnök és 4 rendőr két kocsin kimentek a másfél órányira lévő Kisdobranszki Száva-féle szállásra, ahol a magtárba való betörés céloztattott. Tízóra felé érkeztek ki, ahol a do-logba beavatott tulajdonos már várt rájuk. Kocsijukat a szállástól két dűlőre hagyták, míg ők a szállásra a buza vetésen keresztül gyalogoltak be. Az istállóban megállapították a leszállási tervet: félszerbe, árkokba helyezkedtek el. *Ivanits jegyző*, a rendőrfőnök és a gazda fia a padlásan rejtőztek el, a melynek ablakaiból a magtár felé teljes kilátásuk volt. Az égbolt kiderült és a hold

a környezetet teljesen megvilágította, alig mult el 10 perc, a banda két tagja nagy óvatossággal közeledett, a szálláson előbb mindent körülnézve a magtárhoz mentek, mely cselekedeteiket óreink a legnagyobb izgalommal alig husz lépésről szemlélték. Midőn a banda két tagja a helyzetet biztosnak vélte odajött a harmadik is és álkulcsokkal próbálta a magtárnak ajtaját kinyitni, mely fáradságos munka után sikerült is és az ajtó kinyílt. Ezután bámulatos gyorsasággal kezdtek a gabonának zsákokba hordását, az egyik ez alatt folyton őrt állt és leskelődött. Midőn már a nyolcadik zsákot hozták ki a hátukon, *Ivanits jegyző* elsütötte forgópisztolyát, mivel ez volt az általuk megállapított jel, a rendőrök és a házbellek kiugráltak leszállásaikból és neki rohantak a tolvajoknak, ezek oly gyorsan futottak, hogy ott elfogatásuk nem sikerült. A futásban a rendőrök elesetek és könnyen megsérültek, az ott hagyott bűnjelkeket (kalap, bocskorok, üres zsákok, 52 drb. álkulcs, kabát stb.) felszedve utánuk mentek az időközben odaérkezett kocsiakon, a szaladásban a banda vissza lött egyik golyó egy rendőr füle mellett, a másik golyó pedig a jegyző feje fölé sűvített. Ezután a községi jegyző egy elfogott tettesrel reggel 4 órakor hazajött és innen küldött segélyt a kinmaradottaknak. A dolog vége az lett, hogy a tettesek egynek kivételével el vannak fogva, kik beismerésben vannak, a büntény reájuk bizonyult, míg az el nem fogottat remélik még elcsipni. A tettesek *Mirkov Nikola*, *Gluvákov Jován*, *Pivniczi Pera* és *Radoszavlyev Jása*, kiket az ujvidéki ügyészséghez szállították. A betörés-lopás meghiusítása főként *Ivanits Izidor* községi jegyző, a rendőrfőnök és a közrendőrök érdeme kik fáradságot nem ismerve éjszaka és nappal hajszolták és leplezték le a gonosztevőket.

KÖZGAZDASÁG.

Selyemhernyótenyésztési telepek.

Egy időben már megemlékeztem egy helyi lapban ilyen irányú tervemről, de természetesen gyenge hangom viszhangra nem talált. Annak megírására pedig főként azon sürűn előforduló szerencsétlenség indított, mely a lombszedésnél előfordul.

A selyemhernyó tenyésztés hazánkban csak az utolsó évtizedekben kezdett nagyobb lendületet venni. Addig alig szólhattunk e fontos kereseti forrásról, mivel csak helyenként és ott sem valami nagy buzgalmat fejtettek ki a tenyésztés érdekében; de mostmár a tettes kenyérkereset e térre is tereli a szegény nép figyelmét, vagyis jobban mondva az érdekelt körök kötelességüknek tartják, hogy a néppel megismertessék e fontos kereseti ágat.

Különösen pedig megyénkben vett nagyobb lendületet a selyemhernyótenyésztés, melynek legkövetlenebb oka egyrészt a nagyszámú szerb ajku lakosság mely t. i. a hazánkban lakó nemzetiségek közül a legnagyobb előszeretettel viseltetik e tenyésztéssel szemben, másrészt pedig a nagy szederfa állomány vivja ki ez előnyt. Mindamellett e haladás még koránt sem tett eleget a követelményeknek, mivel még sokkal nagyobb buzgalom és fáradság szükséges ahhoz, míg elérjük a külföld selyemiparát. Ezért tehát nagyot kell lendítenünk, föltétlenül. Ugy a hatóságokat mint a népet egyaránt nógatni kell az ügy érdekében ha azt akarjuk, hogy ez ipar hazánkban megerősödjék, terjedelmes tért hódítson és nagy kereseti forrásul szolgáljon.

Hogy tehát a követelményeknek eleget tethessünk, egy célszerű és mindenkép hasznos intézmény létrehozását tekintem helyesnek, mely mindenestre közelebb vezet bennünket a kitűzött célunkhoz. Ez pedig nem lenne más mint tenyésztési telepek létesítése, melyeknek előnye könnyen megérthető.

E telep felállítása a községek érdekében állana, melyek ez esetben, mint magánosok szerepelnek a tenyésztési felügyelőséggel szemben. A maga kebeléből egy bizottságot alakít, melynek feladatává tétetné a tenyésztés céltudatos és okszerű vezetése továbbá a munkások kellő kioktatása, miáltal sok kellemetlenségnek vehetik elejét. A gubók beváltásából befojt jövedelem, természetesen a tenyésztéssel foglalkozó telepmunkások között kiosztandó.

Hogy mily hátránya van a magántenyésztésnek és mi előnye a teleptenyésztésnek, azt igen könnyű megérteni. Látogassunk csak el ahhoz a szegény tenyésztőhöz s vegyük szemügyre legelőször is lakását. Vajjon fogunk-e ott oly nagy és kényelmes helyet találni, amilyenre a hernyóknak szükségük van? Bizonyára nem. De azok, a kik tenyésztének mégis szoritanak egy kis he-

lyet s följánlják saját lakószobájukat míg ők talán az istállóban kénytelenek aludni. Holott mily könnyen volna ez elkerülhető a külön e célra szolgáló telepek felállításával. Bizonyára vannak sokan kik ép ez okból nem vállalják a tenyésztést.

Ha egy család elvállja a tenyésztést, úgy annak minden tagja el van vele foglalva, kivált az utolsó hetekben nem győzik a munkát, míg úgy egy személy is kereshet esetleg annyit, mint az egész háznép.

Azátán meg nem érti mindenki a tenyésztés okszerű módját, ami szintén nagy hátránnyal jár a hernyók közül sok elpusztul, nem éri el a természetes nagyságot, miért a gubók sem lesznek oly egészségesek, s úgy a jövedelem is csekélyebb. De felügyelet mellett céltudatos tenyésztéssel ezen is segíteni lehet.

Még sok ily előnyt viv ki a teleptenyésztés a magántenyésztésnél amelyeket azonban sok volna felsorolni. Es hogy mily nagyot lendítenénk ezzel a selyemiparon azt csak egynehány év múlva lehetne észrevenni, az egymásután mind sürűbben létesítendő selyem gombolyító és selyem gyárak növekedő számáról.

Bocsári Kálmán.

Nedves széna eltartása. Ha saját magunknak van rétünk és azon a lekaszált széna megázik, azt iparkodunk széttergetni és megforgatni, türelemmel megvárjuk, míg megszárad és csak akkor takarítjuk be. Ha azonban a szénát vesszük, kivált városban, hol kevés a helyünk és széttergetni egyáltalában nem tudjuk, akkor kénytelenek vagyunk az esetleg megázott, nedves szénát elrakni; hogy azonban a széna meg ne fülledjen és kárba ne vesszen. úgy kell elraknunk, hogy előbb egy sor szalmát terítünk szét, arra egy réteg szénát rakunk és azt goromba konyhasóval behintjük, azután jön ismét egy réteg szalma, erre besóztott széna stb. Így a széna nem romlik meg és a fölhasznált anyag sem kerül sokba, amennyiben egy mmásza szénára elég-séges 3 kiló só és 25 kiló szalma s a szalmát, használat után más célokra is fordíthatjuk. K. Ö.

A rosszul megért gabona. A rosszul megért gabona vetőmag céljára csekélyebb értékű. Az ily gabonát mindenekelőtt nem szabad zsákokban állani hagyni (éjjelen át sem) és felmelegednie, hanem sekély halmokban friss levegőnek állandó hozzájutása mellett kell feküdnie. Ha a gabona ily módon kiszáradt, akkor teljes csirázóképességét elérheti és a mezőn úgy viselkedhet, mint a teljesen normális vetőmag. Minden körülmények között azonban a tavalyi gabona, ha azt jól eltartottuk, a fiatal, nedvesen aratott gabonának előbbre teendő, mint vetőmag. (Gazd. Tanácsadó.)

A burgonya kapálása. A burgonya kapálásának célja az, hogy a talajt meglazítsuk és a fellépő gyomot elpusztítsuk. A talajnak e munka végrehajtása előtt jól meg kell száradnia. A kapálást vagy kézi kapával vagy pedig lókapával végezhetjük. A kézi kapának kétségtelenül vannak nagy előnyei a lókapával szemben, mert az előbbi alkalmazása esetén közvetlenül a burgonya növényig és akörül lazíthatjuk meg a földet és irtatjuk a gázt, ami lókapával nem lehetséges. Az utóbbiaknak mégis. előnyt adunk, mert munkája sokkal olcsóbb és kevesebb időt is vesz igénybe. Legjobb ha a ló kapát úgy egyesítjük a kézi kapával, hogy először lókapával dolgozunk és azután ott, különösen a növények között a sorokban, ahová a lókapával nem férünk, a kézi kapával segítünk után. Hogy hány-szor kell a burgonyát megkapálni. egyszer, kétszer avagy háromszor, esetleg még többször is, az a helyi viszonyoktól, különösen pedig a talaj alkattól és a föld elgazosodásának mérvétől függ. Jobb eggyel többször mint tulkeveset kapálni.

A Dmke. és a csajkásföldek parcellázása. Szegedről jelentik: A D. M. K. E. vasárnap Szegeden tartott igazgatósági ülésén elhatározta, hogy a csajkáslaki kincstári birtok parcellázása ügyében segítségére megy a csajkáskerületi magyar munkásoknak. Ezek ugyanis másodkézből kapják bérbe a földet s a magas bérösszeg miatt nem tudnak megélhetést biztosítani maguknak. A D. M. K. E. közbenjár a miniszteriumoknál, hoga az 500 hold kincstári és 700 hold tanulmányalapi földet parcellázzák. Darányi eddig ellene volt a parcellázásnak, mivel attól tartott, hogy a jó csajkáskerületi magyarok nem fogják tudni megfizetni az annuitást. A csurogi plébános az egyházmegye nevében kezességet vállalt értük s így most nincs akadály a parcellázásnak, amelyet a D. M. K. E. közbenjárására engedélyezni fog a két miniszterium. Az igazgatóság megbizta a két elnökséget, hogy a parcellázás ügyében Darányi és Apponyi miniszterek-

nél közbenjárjon. Justh Gyula, a D. M. K. E. elnöke szintén megígérte közbelépését ebben az ügyben.

Szerkesztői üzenetek.

Arra kérjük tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, hogy a lapdíjat *mielőbb* küldjék be.

Bethlen Gábor kör. A lenyomat teljesen elmosódott s így hasznavehetetlenné vált. A referátát tehát nem küldhettük.

E. L. Szépliget. Köszönök.

H. Gy—gy. Köszönjük. Még e héten változtattunk rajta.

Sz. M., Baja. Ismeretlen előttünk.

N—ik. A kötet 25. oldalán.

T. M., Budapest Rákóczi-ut 25. Nem adták meg az engedélyt, tehát nem lehet.

M. N., Zenta. Legközelebb elküldjük.

B. S., Szépliget. Köszönjük.

H. Z., Szabadka. A kossuthfalvai határban levő nagyobb birtokok a Fernbach-, Szemző-, Lebach- és Pilszanovits félek. A községnek ezidőszerint 7500—8000 lakosa van. A reformátusok meghaladják az ötezeret, a katolikusok száma 1700—1800.

Polgári Casino, Hódság. A hiteles adatok szerint dr. Lebach Lászlónak Cservenkán, Kulán és Bácsborsodon összesen 3000 hold birtoka van. Lebach Péter cservenkai, kulai, szabadkai és bajsai birtoka meghaladja a 7000 holdat. A Geyer testvéreké 2500 hold. Rausch Ede hódsági és liliomosi birtoka 469 hold. Ezenkívül Szlavoniában 1000 holdas birtoka van.

K. J., Velence, Frezzária 1731. Levelet irtunk, de mindkét cím jelzése hiábavaló volt. Visszaküldték.

K. M. Zombor. Olyan alkalomra legjobb a spányol kendő-átvető, mely a nyaralóhelyeknek egyik legújabb — praktikus és olcsó — divatcikke.

St. K., Zombor. Még nem nézhattük át.

L. B—t. Mihelyt megkapjuk, rögtön értesítjük.

Hova tűntek gondolatim? A papirkosárba.

Z. S—ta. Nem hiszszük, hogy sikerül.

Hirdetések.

Buzás Fülöp bírósági végrehajtó Bácsalmás.

563/1909. számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a bácsalmási kir. járás-bíróságnak 1909. évi V. 139. számú végzésével Wiener Samu bácsalmási ügyvéd által képviselt **Schüll Márton** bajmoki lakos felperes részére 292 K 32 fill. követelés és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 840 koronára becsült ingóságokra a fentidézett kir. járásbíróság 9. V. 139/3. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak alperes lakásán Madarason, Józsa János tanyáján leendő megtartására határidőül **1909. évi július hó 13-ik napjának délutáni 1/25 órája** tűzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt hordók, lovak, sertések s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólírt kiküldöttéknél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő ezen hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Bácsalmás, 1909. évi június hó 20. napján.

Buzás Fülöp,
kir. bir. végrehajtó.

6278. sz./kig. 1909.

Pályázati hirdetmény.

A felsőkaboli körorvosi állásra újból pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket f. évi **július hó 26-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe venni nem fognak.

Az állás javadalmazása: 1600 korona készpénz évi fizetés, a vármegye törvényhatósági bizottsága által 2420 alisp./3 jkv. 1909 sz. a. kelt véghatározattal megállapított — de még jogerősen jóvá nem hagyott — évi 600 kor. lakpénz és Felsőkaboli község részéről évi 160 kor. trachomások kezelési díja, a míg a községben trachomások vannak.

Titel, 1909. évi június hó 21-én.

Schük Ernő

szolgabíró.

2—2

Kunbaja községtől.

1628/1909.

Árverési hirdetmény.

Kunbaja község területén a
vadászati jog

1909. évi augusztus hó 15-től egymás után következő hat évre tekintettel az 1883. évi XX. t.c. 2. és 3. §-ára, folyó évi **július hó 21-ik** napjának d. e. 10 órájkor Kunbaja községhezánál nyilvános árveresen bérbe fog adni.

Miről árverezni szándékozik azzal értesítettnek, hogy az árverési feltételek a község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Kunbaján, 1909. június 20-án.

Egger János
jegyző.

Brand Antal
bíró.

2—2

2557. sz./kig. 1909.

Pályázati hirdetmény.

Dunagárdony községben üre-sedésben levő községi

végrehajtói állásra

pályázatot hirdetek, s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi **július hó 31-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Az állás javadalmazása évi 800 korona készpénz.

Titel, 1909. év július hó 1-én.

Szemző János

főszolgabíró.

2—1

Fiu internátus Budapesten.

Folyó évi szeptember hó 1-én
fiu internátust
nyitok

Budapest, VI. Eötvös-utca 37. sz.

alatt, tehát a főváros legcsendesebb helyén, mely több gimnázium, reál és kereskedelmi iskola közvetlen közelében van.

Intézetem a családi jellegű fog alapulni — ezért csak korlátolt számú növendéket veszek fel — de ezen családi otthonban egyszersmind a rendszeres oktatást is nyerek a növendékek. A délelőtti iskolában töltik, délután pedig az ezen célra már szerződött tanerők vezetése mellett és saját állandó felügyeletem alatt tanulnak otthon.

Az iskolával állandó érintkezésbe fogok állani, hogy a növendékek előmenetelét ellenőrizhessem.

A teljes ellátás jó és egészséges voltáért a legmesszebbmenő felelősséget vállalom.

Mindezért mérsékelt díjazást számítok.

Felvilágosítással és kívánatra legjobb referenciákkal bármikor szívesen szolgálom.

Javitóvizsgára bármely tárgyból előkészítetek július 15-től fogva. 8-1

Vári Jenő középiskolai mennyiségtan, természet-tan tanára, az intézet tulajdonosa.

!! Hordók !!

Uj és használt, minden nagyságban és mennyiségben olcsón kapható

Schmidt Jánosnál
Bácsfeketehegyen.

Ugyanott
két billiárdasztal

20—5

eladó.

Tizenegy illusztrált folyóirat

kölcsön előfizetésben **csak 30 fillér.**

Kölcsön könyvtár

havi előfizetésre.

A vidék részére külön kedvező feltételek. Felvilágosítást nyújt

Első

Budapesti Családi Olvasókör

Budapest, Eötvös-u. 37.

Bácsmegeye földrajza

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét különösen felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim figyelmét a **Bács Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára, az új utasítás alapján irt**

földrajzomra,

melyet a nagym. Miniszter ur f. évi 54794. szám alatt engedélyezett. Felhívásomat azzal teszem közzé, hogy **ez az egyetlen engedélyezett földrajz**, mit t. kartársaim segédkönyvül használhatnak. Szíves jóindulatukba ajánlom sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecskémet, melylyel legelső sorban is kartársaimon, illetve tanügyünkön kívántam segíteni.

Könyvem pazar kiállítású, 24 képpel van díszítve és nyomása tiszta. Egyszóval: külsőleg is a legjobb benyomást teszi a szemlélore.

Ára a térképpel együtt 60 fillér. A megrendeléseket gyorsan és pontosan fogom eszközölni.

Mezei Mihály községi tanító **Zenta.**

Nagyságos Asszonyom és Uram!

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy külföldi utunkról Bécs-Berlin-München-Dresdából bő tapasztalatokkal hazatérve, elhatároztuk, hogy Felső-Bácskában

épület és mű-butorasztalos üzletet nyitunk,

hol a butorasztalosság terén a közönséget művészi kivitelű butorremeinkkel elhalmozni óhajtuk. Készítünk minden e szakmába vágó egyszerű, finom és mű-butorokat, u. m.: ebédlő, háló, uri, iroda, könyvtár, előszoba, szálló, iskola, templom, fürdő, üzlet portal berendezéseket stb.

Megrendeléseket elvállalunk, modern lakásberendezéseket, minden a butor és épület iparban előforduló munkálatokra. Kívánatra költségvetéssel, rajzokkal, famintákkal úgy bel- mint külföldi faanyagokból szolgálunk és a nálunk készített munkákért mindenkor szavatoltságot vállalunk.

Magunkat becses pártfogásukba ajánlva maradjunk kitünő tisztelettel 31—7

Varga és Rasztik

épület és mű-butorasztalosok.

Fő-tér. BÁC S A L M Á S Fő-tér.

Aki sokáig és mindig jó egészségben akar !!! élni !!!

aki a doktor és patika igénybevételét kerülni kívánja, az igyék valódi 150/0-os

trebinyei vörös bort.

Kapható

Stankovits Lázár
kereskedőnél **Sztapáron.**

2 pezsgős üveg 3 korona. Franco szállítva bárhová. 22—8

A magyar királyi államvasutak gépgyára vezérügynökségének képviselete:

Guba és Fazekas, Szabadka.

Ajánlja Kühne-féle »Campbell« altalajtömörítőit, »Atom« porszívó gépeit, »Millenium« fűkaszáló és aratógépeit, »Massey Harris« legkitünőbb szerkezetű amerikai kéveköto aratógépeit.

Szénagyűjtő gépeket egészen acélból, **amerikai tárcsás boronákat, benzinmotorokat** és Geyer-féle **nyersolaj-motorokat**, kedvező felételek mellett.

Állandó gépkiállítás!

Állandó gépkiállítás!

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban,

BUDAPEST, Teréz-körut 2. szám alatt.

Legolcsóbbak a BÁC S M E G Y E hirdetési árai!

„BÁCSMEGYE“

Lapvezér:

Latinovits Pál,

Bács-Bodrogvármegye ny. főispánja.

Felelős szerkesztő:

Pető Lajos.

A. BÁCSMEGYE

a 750.000 lelket számláló Bács-Bodrogvármegyének legelterjedtebb lapja. Előfizetői a megyei előkelő társadalom vezető tagjainak sorából kerülnek ki s így

hirdetések közlésére a legalkalmasabb sajtóorgánum.

A hirdetni kívánóknak készséggel mutatjuk meg előfizetőink hitelesített névjegyzékét.

Hirdetéseket csakis szolid, megbízható cégektől fogadunk el.

A. BÁCSMEGYE

pártoktól és egyénektől teljesen független ujság s így hatalmi irányítástól, káros befolyástól menten, bátran és elszántan küzd mindama megyei közjavakért, melyek a nép politikai, társadalmi és gazdasági érdekeinek előmozdítását célozzák.

A. BÁCSMEGYE

vezércikkeit, irodalmi és egyéb közleményeit a lapvezéren és szerkesztőn kívül a megye legjobb tollú, kipróbált írói szolgáltatják.

A. BÁCSMEGYE

nek, a megye minden községében állandó, rendes tudósítója van s így minden eseményről hű, megbízható és kimerítő tudósítást közöl.

Mutatványszámot mindenki-
nek 4 héttig ingyen küldünk.

A. BÁCSMEGYE

szerkesztősége és kiadóhivatala
BUDAPEST, Teréz-körut 2. szám
alatt van.

HIVATALOS

bélyegzőket, pecsénymókat, keletbélyegzőt, számológépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az

Első magyar ruggyanta-bélyegzőgyár és intézet:

GEDULDIGER HUGÓ
vésnök

BUDAPEST,

VI. ker., Váci-körut 17. sz.

A Bácsmegyei Gazdaszövetség szállítja.
Árjegyzék kívánatra ingyen.

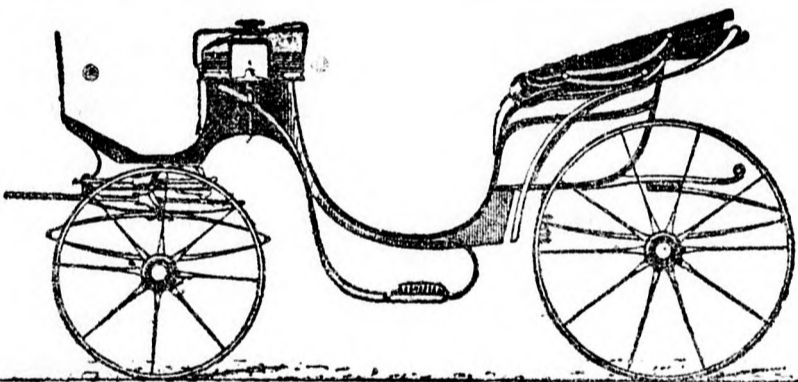

MÁRTON ISTVÁN

első alföldi tekeasztal-gyártó
ipartelep

S Z E G E D,

Boldogasszony-sugárut 58. szám.

kocsigyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. c. közönség becses figyelmét felhívni, hogy ezelőtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsigyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1896. évi országos kiállításon ki lettek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti Állatorvosi főiskolában a patkolási tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá gummi kerekeimet.

Mindezek előrebocsájtása azon reményre jogosít, hogy e téren úgy a szakértelem, mint külsinra, a legmagasabb igényeknek megfelelni képes vagyok.

Régi kocsikat ujakra becserélek. Képes árjegyzék ingyen.
Átalakításokat jutányosan készítik.

KULCSÁR ÉS TÁRSA

mázoló-, fényező- és díszítési műintézet

BUDAPEST, VIII., REVICZKY-TÉR 4. SZÁM.

Elvállalunk mindenféle festészeti, mázó- és kárpitozási (tapeta) díszítő munkákat, a legmodernebb kivitelben, kastélyok, villák és lakások számára. — Kávéházak és éttermek díszítése tekintetében szak-

ismeretünk különleges. A főváros legnagyobb kávéházainak díszítési munkálatait a mi cégünk végzi. — A Nemzeti Szalon és a Szent-István-Társulat termeit is mi díszítettük.

Mintákkal és költségelőirányzattal ingyen szolgálunk.

Freystädter Flóra emlékiratai!

Életem

Szerelmeim

Szenvedéseim

Irta: Báró Splényiné Freystädter Flóra.

Az ismert budapesti milliomosleány megragadó közvetiességgel írta meg élettörténetét. Ez a könyv megható vallomása egy lángoló szenvedélyű asszonynak, de kiáltó vád is társadalmunk legelőkelőbbjei ellen, kik e szenvedélyt kihasználva, a néhány év előtt milliókkal bíró nőt a züllés útjára kergették.

A szerző arcképével díszített kötetet 2 K-ért küldi a

Kereskedelmi Reklámvállalat,
Budapest, VII., Kertész-utca 27. sz.

Utánvétellel 2 korona 50 fillér.

Legújabb szerkezetű fordítható tekeasztalok jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. Régi tekeasztalok becserélése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart dákókat és mindenféle kávéházi felszerelések.

Rajzok és költségvetések ingyen.

BIHARI J

kocsigyártó Szabadkán.

Tisztelettel van szerencsém a t. c. címet értesíteni, hogy

SZABADKÁN

VIII., kör., 54 szám.

alatt, közvetlen a vasut állomás mellett, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő